

ru govorimo o samousmerjajočem se učenju, pri katerem lahko spet razločimo dve vrsti: individualno in kolektivno. V drugem primeru govorimo o priložnostnem izobraževanju.

V izobraževanje mora biti vključen učitelj oz. mentor ali trener, sicer gre za učenje, ki ni izobraževanje. Po tej opredelitvi je potemtakem beseda samoizobraževanje besedno protislovje, *contradictio in adiecto*. Učitelj je nekdo, za katerega se pričakuje, da ima večje znanje, in učenec je nekdo, za katerega se meni, da ima manjše znanje in da ga bo učitelj učil oz. vodil pri učenju.

Pri tem se je potrebno zavedati, da imamo v konkretnih primerih večinoma opraviti s stopnjami: učenci ali učitelj imajo lahko večji ali manjši nadzor nad učenjem. Stopnja nadzora in celo to, kdo sploh je primarni delovalec, se lahko v teku časa tudi spreminjata. Podobno velja za razsežnost kurikularnosti. Učenje je lahko bolj ali manj kurikularno določeno, določen kurikulum je lahko bolj ali manj ohlapen, določnost kurikula ima stopnje. Pri zgornjih opredelitvah gre torej za opredelitve tipov učenja, v stvarnosti pa pravzaprav nikoli ne najdemo čistih primerkov tipov, ampak primere, ki bolj ustrezajo enemu tipu kot drugemu.

Preglednica 2: Osnovne oblike učenja.⁷

	učenci kot primarni delovalec	učitelj kot primarni delovalec
vneprej določen korpus ciljnega znanja	neformalno kurikularno izobraževanje	formalno kurikularno izobraževanje
priložnostno (situacijsko) znanje	samousmerjajoče priložnostno učenje (individualno ali kolektivno)	priložnostno izobraževanje

Razmejevanje med temi štirimi oblikami učenja je včasih težko. Razlikovati med učitelji in učenci je težko v situacijah oz. okoljih, kjer je veliko interakcije oz. kjer se spodbuja samostojno raziskovanje.

Namerno samousmerjajoče priložnostno učenje lahko ločimo od znanjavanja, splošne socializacije in nenamerne (nerazvidnega) priložnostnega učenja na osnovi tega, da ljudje v prvem primeru zavestno identificirajo določeno dejavnost kot (pomembno) učenje. Pomembna značilnost, ki razlikuje namerno samousmerjajoče učenje in urjenje od nena-

priložnostnem učenju ni niti vedno niti nujno učitelj primarni delovalec, to so lahko tudi učenci. Tako meni tudi svetovno uveljavljeni znanstvenik na področju edukacije D. W. Livingstone (gl. Livingstone 2007, 204), ki trdi, da glede na primarno delovanje (*primary agency*) obstajata dve obliki priložnostnega učenja (*situational learning*): primarni delovalec je lahko učenec (oz. učenci) ali pa učitelj (oz. učitelji).

7 Cf. Livingstone 2007, 204.